

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Щур Ірина Олексіївна
здобувачка вищої освіти 4-го курсу
факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

МІСЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВОПОРЯДКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Європейський Союз вже багато років поспіль є одним з найбільш провідних та сталих політично-економічних союзів, який об'єднує 27 країн-членів, що знаходяться в Європі. Основними цінностями ЄС є повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права, повага до прав людини та прав меншин. Європейська конвенція прав людини у правопорядку Європейського союзу відіграє ключову роль, є основною та беззаперечною гарантією прав та свобод громадян країн-членів ЄС, а також інших цінностей.

Європейська конвенція з прав людини гарантує певні права, які вважаються настільки важливими, що є фундаментальними для демократії та верховенства права. Це право на життя, свободу, справедливий суд, свободу слова та зібрань. Тобто ЄСПЛ є фундаментом роботи ЄС, адже принципи ЄС знаходять своє відображення у тексті даної конвенції [1].

Приєднання Європейського Союзу до Європейської конвенції з прав людини є значним кроком у розвитку європейської системи захисту прав людини. Попри те, що обговорення цього питання почалося ще наприкінці 1970-х років, юридичний обов'язок приєднання виник лише після набуття чинності Лісабонським договором 1 грудня 2009 року (п. 2 ст. 6 Договору про функціонування ЄС). Також правова основа приєднання визначена у п. 2 ст. 59 ЄКПЛ, де зазначено: «До цієї Конвенції може приєднатися Європейський Союз». Ця норма була змінена завдяки Протоколу № 14 до ЄКПЛ, що набув чинності 1 червня 2010 року [2].

Суд Європейського Союзу застосовує ЄКПЛ (Європейська конвенція з прав людини) при розгляді та винесенні рішень, як судовий прецедент права. Протягом існування Європейського суду з прав людини було розглянуто кілька справ, пов'язаних із відповідністю нормативно-правових актів ЄС положенням Європейської конвенції з прав людини. Однією з найвизначніших та резонансних стала справа «Bosphorus проти Ірландії» (заява № 45036/98), рішення у якій було винесено у 2005 році [5]. Турецька компанія подала позов проти Ірландії, оскільки держава конфіскувала літак, орендований цією компанією у національного авіаперевізника колишньої Югославії, не надавши жодної компенсації [3]

Принципи та методи захисту прав та свобод людини, її гідності, життя, які закріплює Європейська конвенція прав людини, та які застосовуються у практиці Європейського суду з прав людини, повинні бути і також використаними та застосованими у практиці суду Європейського союзу. Однак практика Суду ЄС часто свідчить про його прагнення до автономного застосування та тлумачення прав і свобод людини, що відрізняється від підходів, які використовує ЄСПЛ, що неодноразово викликало казусні ситуації та появу юридичної колізії норм права. Прикладами таких розбіжностей є трактування права на захист даних і свободу вираження поглядів, де Суд ЄС розробив свої підходи, відмінні від практики ЄСПЛ.

Також про важливість ЄКПЛ у правовій доктрині Європейського Союзу говорить той факт, що однією з умов вступу до членства ЄС є підписання ЄКПЛ, оскільки вона є гарантією дотримання країною основоположних засад та принципів ЄС.

На думку Г. Крюгера, приєднання ЄС до ЄКПЛ додало більшої злагодженості розвитку питання захисту прав людини в Європі [4] Суд ЄС зазначив, що право Спільноти ґрунтується на спільних конституційних традиціях держав-членів. При визначенні цінностей Спільноти він враховуватиме конвенції та угоди, укладені між державами-членами, а також Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року.

Отже, вступ Європейського Союзу до Європейської конвенції з прав людини є значущим кроком для зміцнення європейської системи захисту прав людини та гарантій її основоположних прав та свобод.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
1. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. К.: Ін Юре, 2015. 312 с.
2. Опришко В. Ф. Право Європейського Союзу / В. Ф. Опришко, А. В. Омельченко, А. С. Фастовець. К.: КНЕУ, 2002. 460 с.
3. Глушицький Д.М. Компетенція Європейського Суду Справедливості та Європейського Суду з прав людини щодо захисту прав людини. *Наукові записки*. К., 2002. Т. 20. Спеціальний випуск. С. 303-306.
4. Case of Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Ireland Application no. 45036/98. URL : [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-69564%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-69564%22]})

Ключові слова: *Європейський Союз, захист прав людини, Суд Європейського Союзу, Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950р., Проект Угоди про приєднання, Висновки Суду Європейського Союзу.*

Науковий керівник: *доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.*

КОНСТИТУЦІЙНІ ЦІННОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ВТІЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	506
Щур Ірина Олексіївна	
МІСЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПРАВОПОРЯДКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	512
Яценко Надія Іванівна та Журавель Ірина Анатоліївна	
ВПЛИВ BREXIT НА ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ.....	515